

Op te bergen
in de band van
7 en 8 november 2000

*de leden van de commissie wordt
verzocht hun eventuele opmerkingen
binnen acht dagen na ontvangst aan
de secretaris van de commissie
mede te delen.*

Verslag

---

van de vergadering van de Statencommissie Milieu, Water en Groen

---

gehouden op 16 oktober 2000

INHOUD

Opening	2
Mededelingen	2
Verslag van de vergadering van 11 september 2000	2
Ingekomen stukken	2
IPO-aangelegenheden	2
Rondvraag	2
Riolverstorten in Drenthe	2
NMP-jaarrapportage 1999	3
Voorbeeldfunctie provincie Drenthe op milieugebied	3
Bijdrage technische bijstand voor uitvoering LEADER+-programma	6
Najaarsnota 2000, Beleidsnota 2001 en Begroting 2001	7
Energiebesparing en duurzame energie	16
Uitvoeringskosten provinciaal programma Plattelandsontwikkelingsplan (PLOP) Nederland	17
Stimulering biologische landbouw; project Biom	17
Sluiting	18
Toezegging	19

STATENCOMMISSIE MILIEU, WATER EN GROEN

Verslag van de vergadering van de Statencommissie Milieu, Water en Groen, gehouden op 16 oktober 2000 in het provinciehuis te Assen.

Aanwezig:

mevrouw M.Ch.A. Smilde (CDA, voorzitter)
H. Baas (GPV/RPF)
H.H. Dijkstra (GroenLinks)
mevrouw M. Duran (D66)
A. Haak (PvdA)
H. Holman (CDA)
H.R. Hornstra (PvdA)
T. Hopman (Ouderenpartij)
K. Jonker (CDA)
mevrouw H. Kempe-Foekens (GPV/RPF)
W.H. Kuiper (GroenLinks)
B. Popken (OPD)
mevrouw G.M. Remmelts-Mulder (VVD)
S.A. van der Schoot (Ouderenpartij)
J.P. Sluiter (D66)
K.H. Smidt (VVD)
H. Zomer (CDA)

Voorts aanwezig:

Joh. Dijks (VVD, gedeputeerde)
mevrouw A. Edelenbosch (PvdA, gedeputeerde)
S.B. Swierstra (VVD, gedeputeerde)
W.R. Visser (secretaris)
C.J. Mulder

Met kennisgeving afwezig:

mevrouw H.G. Stoel-Snater (PvdA)
Ch.C. de Haas (OPD)
F. Benning (VVD)

1. Opening

De VOORZITTER opent de vergadering.

2. Mededelingen

De VOORZITTER deelt mee dat de heer Benning ernstig ziek is en nog deze week zal worden geopereerd. Namens de commissie zal hem een attentie worden toegestuurd. Verder deelt zij mee dat de gedeputeerden Edelenbosch en Swierstra later ter vergadering zullen verschijnen.

3. Verslag van de vergadering van 11 september 2000

Het verslag wordt conform het ontwerp vastgesteld.

4. Ingekomen stukken

4.1. Brief van gedeputeerde staten van 14 september 2000, kenmerk 377.1/2000009299, inzake verslag 1999 Centraal Meldpunt Milieuklachten

4.2. Brief van gedeputeerde staten van 25 september 2000, kenmerk 377.2/2000009302, inzake Duurzaamheidsscan bestaande bedrijventerreinen

Deze stukken worden voor kennisgeving aangenomen.

5. IPO-aangelegenheden

Van de gelegenheid tot het stellen van vragen over IPO-aangelegenheden (Interprovinciaal Overleg) wordt geen gebruikgemaakt.

6. Rondvraag

De heer DIJKSTRA verwijst naar een krantenbericht onder de kop "Hardhout rukt op in Drenthe". De robiniaplantages maken een stille doch gestage opmars. Dat is natuurlijk een positieve ontwikkeling, maar teleurstellend is wel dat de gemeenten niet meewerken. Gedeputeerde Edelenbosch is nog niet ter vergadering aanwezig, maar de heer Dijks zal ongetwijfeld de vraag aan haar willen doorspelen of zij dit onder de aandacht wil brengen van die gemeenten en haar Groningse collega te attenderen op bedoelde positieve ontwikkeling in Drenthe.

De heer DIJKS zal het verzoek overbrengen aan zijn collega Edelenbosch. Haar kennende zal zij er geen moeite mee hebben om dit onderwerp aan de orde te stellen in haar overleg met de gemeenten.

7. Brief van gedeputeerde staten van 15 mei 2000, kenmerk 19/6.23/2000004464, inzake riooloverstorten in Drenthe (geagendeerd op verzoek van de CDA-fractie)

De heer ZOMER herinnert eraan dat indertijd in Drenthe 23 overstorten werden aangemerkt als risicovol voor de diergezondheid en maar liefst 72 voor de volksgezondheid. Hij had willen vragen waarom niet de nodige maatregelen zijn genomen, maar ondertussen heeft de staatssecretaris van landbouw, natuurbeheer en visserij (LNV) een brief naar de Tweede Kamer gestuurd waarin staat dat betrokken partijen beogen om voor risicovolle overstorten uiterlijk in 2002 (eventueel tijdelijke) maatregelen genomen te hebben en dat dan ook de vergunningverlening voor deze overstorten zal worden geactualiseerd. Verder is het de bedoeling dat in 2005 structurele maatregelen zijn genomen. De kosten zouden kunnen worden gedekt uit geld voor gemeentelijke rioleringsplannen, maar in bedoelde brief staat ook dat in bepaalde gemeenten extra kosten niet zijn uitgesloten. De parlementaire werkgroep-Meijer heeft de regering geadviseerd extra kosten voor rekening van de rijksoverheid te laten komen, maar vooralsnog heeft minister Pronk daar niet zoveel zin in. Spreker is blij met het voornemen van de staatssecretaris, maar heeft wel de nodige twijfels over de haalbaarheid ervan. Het is natuurlijk te gek dat overstorten in een natuurgebied wel aangepakt kunnen worden, maar de overstorten in de directe leefomgeving van mens en huisdieren niet.

Wat heeft het college sinds de algemene beschouwingen van vorig jaar, toen de gedeputeerde aankondigde de regisseursrol daadkrachtig te zullen oppikken, gedaan en wat zijn de resultaten van die activiteiten? Als zich in Drenthe financiële knelpunten voordoen, is het college dan bereid de rijksoverheid te wijzen op de aanbevelingen van de werkgroep-Meijer om met extra geld over de brug te komen? Als het Rijk dat blijft weigeren, is het college dan bereid mee te werken aan het oplossen van financiële knelpunten? Hoe zit het met de goedkeuring van nieuwe bestemmingsplannen?

Wordt al in alle bestemmingsplannen een gescheiden rioolstelsel vereist?

De heer KUIPER sluit zich van harte aan bij het betoog van de heer Zomer. Kan de gedeputeerde aangeven wat er tot nu toe aan calamiteiten heeft plaatsgevonden?

De heer DIJKS antwoordt dat het college zich er sterk voor heeft gemaakt dat de kwestie van de riooloverstorten op de IPO-agenda is gezet. Ook in het overleg met de waterschappen heeft deze kwestie regelmatig op de agenda gestaan. Een dezer dagen zal opnieuw worden overlegd met de waterschappen. Er is kortom op diverse niveaus veel aandacht aan de riooloverstorten besteed. Spreker wacht af wat het Rijk zal doen met de aanbevelingen van de werkgroep-Meijer, maar de provincie zal haar verantwoordelijkheid moeten nemen als het Rijk niet wil meewerken aan de oplossing van specifieke knelpunten. Verder deelt hij mee dat in 60% van de nieuwbouw en 20% van de bestaande bouw sprake moet zijn van een gescheiden rioolstelsel.

Aan het adres van de heer Kuiper merkt spreker op dat het voormalig Zuiveringsschap Drenthe begin jaren negentig een klachtenlijn heeft opengesteld voor de overstortproblematiek. Er is welgeteld één klacht binnengekomen van een boerenbedrijf dat meende last te hebben van een riooloverstort. Op die klacht is actie ondernomen.

De heer KUIPER bepleit een risicoanalyse van de riooloverstorten in risicovolle gebieden op basis waarvan de provincie haar beleid dan kan bepalen.

De heer ZOMER is tevreden over het antwoord van de gedeputeerde. Hij wil graag met enige regelmaat op de hoogte worden gehouden van de stand van zaken.

De heer DIJKS meent dat in een knelpuntenanalyse ook aandacht wordt besteed aan de risico's van riooloverstorten.

De heer KUIPER wijst erop dat dat twee verschillende zaken zijn. Een risicoanalyse is ruimer en houdt een berekening in van de kansen tegenover de effecten waarop dan de investeringen kunnen worden afgestemd.

De heer DIJKS neemt de suggestie van de heer Kuiper mee. Spreker zegt toe de commissie met een zekere regelmaat op de hoogte te zullen houden van de ontwikkelingen op het gebied van de riooloverstorten.

8. NMP-jaarrapportage 1999, toegezonden bij brief van gedeputeerde staten van 24 mei 2000, kenmerk 18/6.17/2000005002 (geagendeerd op verzoek van de D66-fractie)

De heer SLUITER vindt de rapportage een prettig leesbaar stuk. Er worden veel activiteiten beschreven, maar helaas worden de effecten ervan niet vermeld. Zo kan niet worden nagegaan hoe de resultaten zich verhouden tot de doelstellingen van de projecten; evenmin kan worden vastgesteld of de milieugulden wel effectief worden besteed. Kan in komende rapportages daaraan meer aandacht worden besteed opdat het beleid zo nodig kan worden bijgestuurd? Jaarrapportages dienen naar sprekers mening ook een sturingsinstrument te zijn.

De heer DIJKS antwoordt dat een wirwar van cijfers en tabellen de leesbaarheid niet bevordert. Wellicht dat de resultaten van oude projecten eens moeten worden afgezet tegen de resultaten van nieuwe projecten, maar daarbij moet wel worden bedacht dat niet alles in cijfers kan worden uitgedrukt. Daar waar mogelijk zal in de volgende rapportage worden getracht de effecten van activiteiten, ook in relatie tot de gestelde doelen, aan te geven.

De heer SLUITER kan zich vinden in het antwoord van de gedeputeerde.

9. Statencommissiestuk van 22 augustus 2000, kenmerk 29/6.24/2000007809, Voorbeeldfunctie provincie Drenthe op milieugebied

De heer HAAK vindt dat de notitie een goed overzicht geeft van de inspanningen van de provincie in het kader van haar voorbeeldfunctie op milieugebied. Hij is blij dat het college serieus bezig is aan die voorbeeldfunctie gestalte te geven en het is een goede zaak dat de provincie ook zelf projecten kan ontwikkelen. In het algemeen wordt in de notitie heldere taal gesproken. Op één punt is de notitie echter nogal weifelend en dat betreft het invoeren van

biologische producten in de provinciale catering. Spreker vraagt naar de reden daarvan. Hij vindt dat er veel voor is te zeggen, de afzet van biologische producten te vergroten.

De PvdA-fractie hecht eraan de discussie met het college over Duurzaam Drenthe verder uit te diepen en gaat dan ook graag in op de uitnodiging om op 15 november a.s. de discussienota over duurzaamheid te bespreken. Ook tijdens de komende algemene beschouwingen zal namens de fractie nader aandacht worden besteed aan aspecten van duurzaamheid.

De heer VAN DER SCHOOT vraagt zich af of in het stuk wel de meest geëigende instrumenten worden gepresenteerd om de provincie een voorbeeldfunctie te kunnen laten vervullen. Zijn bijvoorbeeld de langdurig werklozen die moeten beoordelen welke preventiemogelijkheden er zijn in het midden- en kleinbedrijf wel voldoende toegerust voor dat werk?

In een onderzoeksrapport van Bureau Wierenga staat dat geen enkele duurzame energiebron in het provinciehuis rendabel is te maken. Voor welke energiebronnen geldt dat precies en is ook gekeken naar windenergie? Wordt bedoeld rapport door de provincie omarmd? Hopelijk zullen de gevolgen van energiebesparingen niet worden "weggesaneerd" door middel van tarifiering van overheidswege.

Al met al kan spreker weinig greep krijgen op de notitie. Hij stelt regelmatige rapportage over het wel en wee van de provinciale voorbeeldfunctie op prijs.

De heer BAAS vindt dat in het stuk een goed overzicht wordt gegeven van de stand van zaken. Hij sluit zich aan bij de opmerking van de heer Haak over het invoeren van biologische producten in de provinciale catering.

De heer KUIPER benadrukt het belang van duurzaamheid als vast onderdeel van de provinciale beleidsontwikkeling. Als zodanig kan hij zich vinden in het stuk, dat overigens wel een beetje de status heeft van: het moet zo nodig worden opgeschreven.

Uit eigen ervaring weet spreker dat voor een in het kader van het Matrassenproject in te leveren matras f 15,- moet worden betaald. Hij wijst erop dat dit voor sommigen aanleiding is om een afgedankt matras mee te geven aan het grof vuil. Vervolgens pleit hij voor een onderzoek naar energielekken in het provinciehuis en sluit hij zich aan bij de opmerkingen van de heer Haak over

het invoeren van biologische producten in de provinciale catering. Waarom wordt er niets gemeld over bevorderen van duurzaamheid in de sector Verkeer en vervoer? Misschien dat de jaarlijkse excursie eens per fiets kan worden gedaan. In dit verband valt te denken aan een fietstocht door Drenthe.

Mevrouw REMMELTS vraagt zich af waarom zo nadrukkelijk moet worden opgeschreven wat de provincie allemaal doet. Zij heeft de indruk dat er heel veel gebeurt op het gebied van duurzaamheid. Natuur en milieu moeten worden beschermd in alle nuchterheid en met gebruikmaking van nieuwe technologieën. Drenthe moet doen waar zij goed in is en dat hoeft niet allemaal te worden opgeschreven want dat kost bomen!

De heer HAAK wijst mevrouw Remmelts erop dat de notitie een uitvloeisel is van een door de staten aangenomen motie.

Mevrouw REMMELTS waardeert het dat het college de motie heeft uitgevoerd, maar vindt dat enig realiteitsbesef op zijn plaats is bij het geven van opdrachten aan het college.

Mevrouw DURAN vraagt of de VVD-fractie wel milieuwinst nastreeft, maar er geen geld voor overheeft.

Mevrouw REMMELTS antwoordt ontkennend. Het ontwikkelen van nieuwe technologieën kost ook geld.

Mevrouw DURAN stelt vast dat niet een plan van aanpak maar een overzicht van activiteiten voorligt. Dat was niet de intentie van de in oktober 1999 aangenomen motie. Onder andere wat betreft het invoeren van biologische producten in de provinciale catering spreekt er weinig durf uit het stuk. Waarom niet begonnen met de koeken bij de koffie? Als duurzaamheid wordt beschouwd als het afzien van het streven naar meer, zouden die koeken helemaal kunnen worden weggelaten. Het vrijkomende geld zou dan kunnen worden besteed aan een ander duurzaamheidsproject. Gesteld wordt dat alternatieve energiebronnen niet rendabel zijn, maar spreekster wijst erop dat milieuwinst nu eenmaal geld kost. De provincie zou de durf moeten hebben om bijvoorbeeld zonnecollectoren op het dak van het provinciehuis te plaatsen.

De heer HOLMAN vraagt zich af of de commissie moet discussiëren over koeken bij de koffie als het gaat om het bevorderen van duurzaamheid.

Mevrouw DURAN stelt vast dat het abstractieniveau van provinciale stukken in het algemeen nogal hoog is; met het voorbeeld van de koffiekoeken heeft zij willen aangeven dat mensen vaak niet thuis geven als het gaat om een concrete vertaling van geformuleerd beleid. Ten slotte vraagt spreekster naar de mogelijkheden van een intern milieubedrijfsplan voor alle afdelingen, waarbij onder andere het fietsverkeer aan de orde zou moeten komen. Samenvattend merkt zij op de (interne) voorbeeldfunctie te vaag en te weinig ambitieus te vinden.

De heer POPKEN ziet met belangstelling de drie aangekondigde beleidsnota's tegemoet.

De heer ZOMER kondigt aan bij agendapunt 14 enkele opmerkingen te zullen maken over de biologische landbouw.

De heer DIJKS benadrukt dat duurzaamheidsbeleid niet alleen in het provinciehuis moet worden nagestreefd maar ook elders in de provincie. Vandaar dat er in de notitie ook aandacht wordt besteed aan duurzame energie en biologische landbouw. Ook in IPO-verband wordt aan het duurzaamheidsaspect de nodige aandacht besteed. Hij benadrukt dat beleidsmakers er goed aan doen om hun voeten stevig in de Drentse zandgrond te plaatsen en de nodige nuchterheid te betrachten bij het vorm en inhoud geven aan duurzaamheid. Spreker wijst er voorts op dat het de consument is die de samenstelling van het assortiment bepaalt; de cateraar zal biologische producten aanbieden als hij weet dat zijn klanten er belangstelling voor hebben. Als de klanten te kennen geven voortaan alleen maar Drentsche Aa-melk te willen drinken, is er voortaan alleen maar die melk, maar dat is geheel aan de mede- werkers in het provinciehuis. Heel vaak wordt externe relaties een biologische lunch aangeboden, hetgeen in het algemeen goed in de smaak valt. Maar ook hier geldt dat niet iedereen elke dag hetzelfde wil. Niet gezegd kan worden dat de notitie getuigt van weifelend beleid. Het is immers een gestaag proces, waarbij gebodsbepalingen volstrekt uit den boze zijn.

Aan het adres van de heer Van der Schoot merkt spreker op dat bedoelde langdurig werklozen een speciale opleiding krijgen. Hij heeft geen signalen ontvangen dat het betalen van f 15,- voor oude matrassen een belemmering is. Zijn indruk is dat het Matrassenproject goed loopt, maar als de bijdrage inderdaad een belemmering is, zal actie moeten worden ondernomen. Nog niet alle winkels doen mee aan het project, maar aan de andere kant worden er erg goede ervaringen opgedaan als het gaat om hergebruik.

De heer JONKER kan uit eigen ervaringen melden dat het pilotproject in Drenthe perfect loopt.

De heer KUIPER heeft alleen maar door willen geven wat hem ter ore is gekomen over de bijdrage van f 15,-.

Het lijkt de heer DIJKS iets te veel van het goede om nu nog een nieuw plan van aanpak te maken. Drie beleidsnota's lijken hem meer dan voldoende. Hij meent niet dat gezegd kan worden dat er uit het provinciaal beleid weinig durf spreekt. Er is immers het afgelopen jaar erg veel energie gestopt in het thema Duurzaamheid. Ten slotte merkt spreker op dat in de discussie over de aangekondigde energieverkenning enkele speerpunten van beleid zullen worden benoemd.

TWEEDE TERMIJN

De heer KUIPER onderschrijft de goede intenties van het college, maar vindt wel dat er enkele forse stappen gedaan kunnen worden als het gaat om het aanbieden van biologische producten. De provincie zou hier immers heel goed een voorbeeldfunctie kunnen vervullen, terwijl ook nog eens de afzetmogelijkheden van de biologische bedrijven worden verruimd.

De heer HOLMAN wijst erop dat de consument niet kan worden voorgeschreven dat hij biologische producten moet gebruiken. Het is een kwestie van verinnerlijking, maar dat proces wordt niet bevorderd door het aanbieden van enkel biologische producten.

De heer KUIPER is het er geheel mee eens dat het tussen de oren van de consument moet komen te zitten, maar meent toch dat de provincie haar voorbeeldfunctie op dit gebied wat nadrukkelijker vorm en inhoud kan geven.

Mevrouw REMMELTS vindt dat de consument moet kunnen blijven kiezen uit verschillende producten.

De heer KUIPER wijst erop dat de consument nu wordt geconfronteerd met keuzen die de provincie maakt; sommige daarvan zijn duurzaam en andere niet. Waarom wordt op energiegebied wel en op cateringgebied niet de duurzaamheidstoets losgelaten?

Mevrouw REMMELTS maakt er bezwaar tegen dat biologische producten en duurzaamheid aan elkaar gelijk worden gesteld.

De heer KUIPER denkt dat ook mevrouw Remmelts zal weten dat biologische landbouw een stap is in de richting van een schoon Drenthe.

Mevrouw DURAN is het eens met de gedeputeerde dat er in het provinciehuis de nodige energie wordt besteed aan het duurzaamheidsaspect. Zij heeft tot uitdrukking willen brengen dat de provincie bereid moet zijn financiële consequenties te trekken uit het door haar geformuleerde beleid. Verder vraagt zij naar de follow-up. Krijgt de commissie een voortgangsrapportage?

De heer DIJKS wijst er nog op dat het aanbieden van enkel biologische producten een forse prijsverhoging betekent en dat het nog maar de vraag is of iedereen dat accepteert. Ook die discussie zal op democratische wijze moeten worden gevoerd. Hij meent dat er al het nodige gebeurt en heeft er weinig behoefte aan om over dit onderwerp nog meer stukken te produceren dan nu al gebeurt. Het komt er nu op aan dat de provincie zowel intern als extern laat zien dat zij de duurzaamheid hoog in het vaandel heeft.

De heer KUIPER stelt vast dat hier een keuze moet worden gemaakt en wil daarom deze kwestie aan de orde stellen in de statenvergadering.

Het lijkt de heer DIJKS niet dat in de statenvergadering moet worden gesproken over koeken en kroketten.

De VOORZITTER constateert dat dit statenstuk voldoende is besproken.

10. Statenstuk 805, Bijdrage technische bijstand voor uitvoering LEADER+-programma.

Mevrouw KEMPE vraagt of ondertussen al duidelijk is of de Drentse LEADER-gemeenten 25% van de cofinanciering voor hun rekening nemen. Om welke gemeenten gaat het overigens? Is er al meer zekerheid over de kosten van de SNN-uitvoeringsorganisatie (Samenwerkingsverband Noord-Nederland)?

De heer HORNSTRA vraagt wat het antwoord is van de provincie Fryslân op de vraag om naar rato mee te betalen. De gedeputeerde zal ongetwijfeld duidelijk kunnen maken of gesproken moet worden van 50% dan wel 5% onder het kopje "financiering".

De heer DIJKSTRA is blij met de financiële bijdrage aan het LEADER+-programma. Hij is erg benieuwd naar de opstelling van Fryslân.

De heer POPKEN gaat akkoord met het voorstel. Wel wil hij graag weten om welke projecten het gaat in beide gebieden.

De heer VAN DER SCHOOT sluit zich aan bij mevrouw Kempe.

De heer SMIDT vraagt naar het onderscheid tussen proceskosten en kosten van technische bijstand.

Mevrouw EDELENBOSCH heeft geen signalen ontvangen dat de Drentse LEADER-gemeenten niet bereid zijn om 25% van de cofinanciering voor hun rekening te nemen. Bij het gebied Oost-Drenthe gaat het om de gemeenten Tynaarlo, Aa en Hunze en Borger-Odoorn, terwijl het bij het gebied Drents-Friese nationale parken gaat om de gemeenten Midden-Drenthe, Westerveld, De Wolden en de Friese gemeente Ooststellingwerf. Ook heeft zij goede gronden om aan te nemen dat Fryslân en de gemeente Ooststellingwerf geen spaak in het wiel zullen steken.

Er liggen nog geen concrete projecten op de plank. Wellicht dat een evaluatie van LEADER-projecten in het verleden enig zicht kan bieden op de vraag waaraan ongeveer moet worden gedacht. In december zal formeel toestemming worden gekregen uit Brussel. Bij LEADER-projecten is het niet noodzakelijk om elk jaar de jaartranche uit te geven.

Technische bijstand heeft betrekking op kosten in de uitvoeringsfase. Proceskosten daarentegen hebben betrekking op de aanloopfase, waarin het project moet worden onderbouwd en uitgewerkt. Ten slotte wijst spreekster erop dat de 50% onder het kopje "financiering" 5% moet zijn.

De VOORZITTER stelt vast dat het stuk de instemming van de commissie heeft en dat het de A-status behoudt.

11. Statenuk 800, Najaarsnota 2000, Beleidsnota 2001 en Begroting 2001

De heer HORNSTRA wil enkele opmerkingen maken over natuur en landschap en agrarische zaken. Hij is onder de indruk van het aantal projecten in het kader van natuur en landschap. Wel wil hij kwijt dat het voor een nieuwkomer erg moeilijk is om de structuur van stuurgroepen, projectgroepen, gebiedsgroepen enz. en ook de vele regelingen te doorgronden. Hij vraagt zich af hoe toegankelijk de materie is voor externe belangstellenden.

Is de indruk juist dat er een verschuiving heeft plaatsgevonden van landinrichting naar gebiedsgericht beleid? Zo ja, hoe staat het dan met de financiering van de lopende landinrichtingsprojecten? Hij is enigszins verbaasd over de kritiek van de directeur van Het Drentse Landschap dat het Hunze-project dreigt af te glijden naar een praatproject en hij wil graag hierop het commentaar van de gedeputeerde. Er wordt slechts een halve pagina besteed aan agrarische zaken. Wat wordt precies bedoeld met de zin dat ook de landbouw heeft geprofiteerd van de economische groei? Er stoppen nogal wat boeren en de vrijkomende ruimte wordt voor een deel opgevuld door andere boeren. Bestaat niet de kans dat er enige spanning optreedt tussen grootschalig boeren aan de ene kant en duurzaamheid en landschapsbeheer aan de andere kant? Kan de gedeputeerde uitleggen hoe de provincie denkt de inkomens van de boeren op peil te houden door zich te concentreren op een duurzame ontwikkeling van de sector? Ook is meer duidelijkheid gewenst als het gaat om versterking van de bestaande intensieve veehouderij. Hetzelfde geldt voor de zinsnede over het stimuleren van innovatie.

Ten slotte vraagt spreker of het college mogelijkheden ziet om initiatieven van boeren in het noordelijke deel van het Oude Diep met betrekking tot een milieucorporatie te ondersteunen.

De heer HOLMAN vraagt of de heer Hornstra van mening is dat grootschaligheid per definitie haaks staat op duurzaamheid.

De heer HORNSTRA antwoordt dat dat afhangt van het soort bedrijf. Bij veehouderijen zal het inderdaad niet zoveel uitmaken, maar hij kan zich voorstellen dat dat anders ligt bij akkerbouwbedrijven. Het lijkt hem dat er niets op tegen is om na te denken over de vraag of grootschalige akkerbouwbedrijven wel passen in Drenthe.

In afwachting van de komst van gedeputeerde Swierstra wordt de vergadering enkele ogenblikken geschorst.

De heer HAAK herinnert eraan dat zijn fractie al ettelijke malen heeft aangedrongen op een versnelde aanpak van de verdrogingsproblematiek. De doelstelling van 25% reductie van de verdroging in 2000 is bij lange na niet gehaald omdat bepaalde ingrijpende maatregelen achterwege zijn gebleven. In de beleidsvoornemens staat dat het huidige beleid wordt voortgezet met als uiteindelijk doel een verdrogingsreductie van 40% in 2010. Hoe kan het college met droge ogen deze beleidsdoelstelling formuleren zonder ingrijpende maatregelen aan te kondigen? Spreker vindt dit niet realistisch als de conservering van water in verdroogde gebieden niet krachtig ter hand wordt genomen.

De heer SMIDT neemt aan dat de heer Haak zich realiseert dat ingrijpende maatregelen gevolgen hebben voor de lastendruk voor de burgers.

De heer HAAK antwoordt dat de verdrogingsbestrijding hem veel waard is, maar dat het overigens nog maar de vraag is of een ingrijpende aanpak erg veel extra geld kost.

De heer HOLMAN legt de heer Haak de volgende vraag voor: als de doelstelling is een grondwatertrap 7 in plaats van een grondwatertrap 4, maar er wordt een grondwatertrap 6 bereikt, kan dan worden gesproken van een afdoende resultaat? Vernatting is een proces van jaren en spreker heeft de indruk dat de heer Haak te veel in één keer wil.

De heer HAAK antwoordt dat hij het resultaat afmeet aan de effecten voor de omgeving. De grondwaterstand moet afgestemd worden op de functie van het gebied.

Is er nu wel voldoende draagvlak in de agrarische sector voor nieuwe vormen van peilbeheer en is er meer duidelijkheid met betrekking tot de te realiseren gewenste grondwatersituatie? Zijn er nog steeds belemmeringen die vertragend werken?

Het college wil stimuleren dat iedere gemeente samen met het waterschap een waterplan opstelt. Is dat echter wel genoeg? In de IPO-brochure "Provincies maken ruimte voor water" wordt geconstateerd dat er een gebrekkige afstemming is tussen ruimte en water op regionaal niveau. Spreker gaat er overigens van uit dat de gedeputeerde als deelnemer aan de ad-hoccommissie Water daarvan op de hoogte is. Voor de provincies geldt een wettelijke afstemmingsplicht tussen Streekplan, Waterhuishoudingsplan en Milieubeleidsplan. Die plannen dienen aan elkaar nevensgeschikt te zijn. In de praktijk neemt het Streekplan echter een dominante plaats in. Vastgesteld wordt dat met name de hydrologische inbreng onvoldoende uit de verf komt. Hetzelfde is het geval in bestemmingsplannen. Soms staan zelfs de toegekende waterhuishoudkundige functies haaks op ruimtelijke bestemmingen in streek- en bestemmingsplannen. In de beleidsvoornemens ontbreekt echter het voornemen om deze problematiek vanuit de provincie aan te pakken. Het blijft bij de reeds gememoreerde stimulans van gemeenten en waterschappen. Wanneer gaat het college de ruimtelijke plannen van gemeenten toetsen op de waterhuishoudkundige effecten van de gewenste ruimtelijke inrichting?

Ten slotte vraagt spreker nadere informatie over een Plan van aanpak wateroverlast waarover is gesproken op 30 juni 2000 en ten aanzien waarvan in een door het college overgenomen motie aanvullende doelstellingen zijn geformuleerd.

Mevrouw REMMELTS stemt van harte in met de herziening en afslanking van de Provinciale milieuverordening Drenthe. Zij staat een effectieve regelgeving voor die leidt tot een hoger milieurendement en, waar het kan, lagere maatschappelijke kosten.

Het is ook een goede zaak dat bij een herziening van het Provinciaal omgevingsplan (POP) duurzame ontwikkeling als een rode draad zal

fungeren en dat op alle provinciale plannen een duurzaamheidstoets wordt losgelaten.

De heer KUIPER zal de VVD-fractie daar graag aan houden.

Mevrouw REMMELTS staat open voor kritiek als haar fractie daarin tekortschiet.

Milieuvoorlichting is een goed middel om burgers milieubewust gedrag aan te leren, maar misschien werken prijsprikkels nog wel beter. In Tynaarlo blijkt namelijk dat de gratis afvoer van glas, papier enz. erg is gestegen en de afvoer via de grijze en de groene container is verminderd. Hoe reëel is de klacht van de terreinbeheerders dat het zwerfafval in de provincie toeneemt?

Ondertussen is de Nota energiebeleid bij de commissieleden bezorgd. Spreekster heeft vastgesteld dat het college geen beleid heeft geformuleerd, doch dat van de commissieleden adviezen worden verlangd. Zij wijst erop dat er inmiddels meerdere pilots in het kader van duurzame energieopwekking en -besparing in uitvoering zijn. De VVD-fractie heeft met belangstelling kennisgenomen van de mogelijkheden van energiewinning uit biomassa, zonne-energie en van watervoerende lagen in de diepe ondergrond, de zogenaamde aquifers. Kan laatstgenoemde optie ook worden toegepast in het tuinbouwgebied? In welke mate is de Nota energiebeleid geënt op het IPO-rapport Energie met gezag en hoe past de IPO-menukaart duurzame energie en energiebesparing hierin? De rapporten van de Commissie waterbeheer 21^e eeuw en van de commissie-Leemhuis geven ondubbelzinnig aan dat er ten aanzien van het waterbeheer een forse koerswending van alle overheden nodig is. In de beleidsnotitie staat dat de situatie in Drenthe relatief gunstig is, maar ook Drenthe zal niet kunnen ontkomen aan forse investeringen in de waterhuishouding. Hoe spoort deze uitspraak met de meerjarige ontwikkeling van de lasten die nauwelijks stijgen? De commissie-Leemhuis komt tot de conclusie dat er een gebrekkige afstemming is tussen ruimtelijke ordening en water, grondwaterbeheer en waterbeheer in de stad. Hoewel waterschappen en gemeenten een duidelijke eigen verantwoordelijkheid hebben, vindt spreekster het beheersbaar maken van waterafvoer en waterberging van zo groot belang dat haar fractie heeft ingestemd met de stimuleringsbijdrage om te komen tot het opstellen van gemeente-lijke waterplannen. Meer water in en nabij de

woonomgeving stelt hoge eisen aan de veiligheid en de kwaliteit ervan.

Ook in de IPO-notitie Moderne en sterke provincies staat dat de provincie bij uitstek de bestuurslaag is voor de regie van het beleid voor de regionale stroomgebieden. Uiteindelijk moet per stroomgebied een uitvoeringsprogramma worden ontwikkeld. Welke rol is hier voor de provincie Drenthe weggelegd?

De waterschappen moeten volgens de POP-kaders de nieuwe beheersplannen vaststellen. Beantwoorden die kaders aan de nieuwe inzichten die uit de onderzoeken naar voren zijn gekomen? In een rapport van het Rathenau Instituut wordt aandacht gevraagd voor de communicatie met de burger over waterbeheer. Mogelijk wordt daaraan in het kader van de waterschapsverkiezingen veel aandacht besteed, maar spreekster vindt dat ook de provincie haar waterbeheerbeleid aan de burgers moet uitleggen. Genoemd instituut stelt in zijn rapport dat elke organisatie zich richt op een eigen stuk waterbeheer en dat waterketens in het geheel nog nauwelijks worden aangepakt. Als voorbeeld wordt de riolering als zwakke schakel in het geheel genoemd. In de gemeente De Wolden is de Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD) betrokken bij het aanleggen van zuiveringsinstallaties. De WMD ziet het liefst dat taken als beheer, zuivering en drinkwatervoorziening in één organisatie worden ondergebracht. Kan de gedeputeerde iets zeggen over de ontwikkelingen in Drenthe en heeft het IPO al zicht op de bestuurlijke voetangels en klemmen in dit geheel?

In het bulletin van Essent wordt melding gemaakt van de mogelijkheid van alternatieve watervoorziening aan bedrijven. Essent Water bestrijkt het hele terrein van waterbron tot en met lozing of hergebruik. Ook andere bedrijven kunnen industriewater zuiveren. Dit heeft geleid tot overcapaciteit bij de waterschappen. Het waterschap Reest en Wieden geeft bedrijven al subsidie om bij het waterschap te blijven voor zuiveringstaken. Dit heeft gevolgen voor de waterschapslasten voor de kleine gebonden klant. In Groningen, Drenthe en Noord-Overijssel wordt gepraat over een fusie tussen de waterkwaliteitsbeheerders. Hoe oordeelt het college over deze ontwikkelingen?

De VVD-fractie heeft altijd op het standpunt gestaan dat ten aanzien van drinkwater de hoogst mogelijke veiligheids garanties moeten worden ingebouwd. Zij heeft altijd grondwater als bron voor drinkwater gezien. Is het college voornemens de membraantechnologie aan te wenden voor het

gebruik van oppervlaktewater bij drinkwaterproductie? Wat is nu precies de consequentie voor het POP-beleid als ondergrondse opslag van drinkwater goed mogelijk is?

De heer SMIDT stelt vast dat de provincie een sterke initiërende en regisserende rol speelt in het kader van het gebiedsgericht beleid. Toch is er sprake van enige ruis, gehoord ook het commentaar van de rentmeester van Het Drentse Landschap en bepaalde signalen van boeren. Daarom is het goed dat de uitvoering van het beleid een integraler karakter krijgt. Spreker kan echter nergens terugvinden waar dit streven concreet tot uiting komt.

Naast de Stimuleringsregeling gebiedsgericht beleid (SGB) is het plattelandsontwikkelingsplan een belangrijke component. Ingewijden hebben echter te kennen gegeven dat in beide regelingen meer aandacht wordt besteed aan natuurontwikkeling dan aan economische ontwikkeling. Hoe denkt het college daarmee om te gaan?

Deelt het college sprekers zorgen over de financiering van het Programma Beheer? Agrariërs en ook niet-agrariërs die jarenlang aan agrarisch natuurbeheer gedaan hebben, dreigen buiten de boot te vallen omdat er onvoldoende geld is. Verder is er sprake van een omvangrijke bureaucratie.

De provincie dient gemiddeld ruim 420 ha per jaar op te kopen om de EHS-taakstelling (ecologische hoofdstructuur) volledig te realiseren. In de begroting wordt echter 198 ha genoemd. Hetzelfde geldt voor de taakstelling van lopende landinrichtingsprojecten: in de beleidsnota wordt 400 ha en in de begroting slechts 138 ha genoemd. Van rijkswege is voor EHS-aankopen f 2 miljard extra beschikbaar gesteld. Kan Drenthe daarmee uit de voeten?

Het landbouwbeleid komt er bekaaid af in de beleidsnota. Het aantal melkveehouderijen halveert elke tien jaar, maar door schaalvergroting komt niet veel ruimte vrij. Spreker denkt dat een dergelijke schaalvergroting niet was voorzien tijdens het schrijven van het POP en hij is bang dat er enige spanning ontstaat met de POP-vereisten ten aanzien van bouwblokken, huiskavels enz. Als dit proces zich doorzet, is er alle aanleiding om zich zorgen te maken over de perspectieven van de landbouwbedrijven in de verwevingsgebieden. Het is inderdaad nog maar de vraag of je in alle gebieden schaalvergroting moet willen. In het POP staat dat de provincie

streeft naar een versterking van de landbouw in zone 3, hoewel daarvoor slechts f 50.000,- wordt uitgetrokken. Als biologische landbouw een interessante optie wordt, zullen met name bedrijven in de echte landbouwgebieden daar gebruik van maken en het is nog maar de vraag of landbouwbedrijven in de verwevingsgebieden daarbij kunnen aanhaken. Voorkomen moet worden dat het verschijnsel van de sudden death zich gaat voordoen in die gebieden want dan kan er helemaal geen uitvoering meer worden gegeven aan cultuur- en landschapsbeheer.

De heer ZOMER kan zich in grote lijnen vinden in de beleidsnota. Hij wil graag weten hoe het staat met het onderzoek naar de wateroverlastproblematiek. Wanneer zal een en ander kunnen neerslaan in beleid? Hetzelfde geldt voor het gebruik van laagwaardig water (regenwater en oppervlaktewater) als bijdrage aan de oplossing van de verdrogingsproblemen. In de nota worden lovende woorden gewijd aan Duurzaam Drenthe, maar spreker heeft vernomen dat zich in de sfeer van de uitvoering problemen voordoen. Soms duurt het te lang voordat de bedrijven de overheidsbijdrage in de knip hebben. Spreker heeft altijd begrepen dat er een wettelijke plicht is om het huishoudelijk afval gescheiden in te zamelen en is dan ook enigszins verrast door de mededeling dat de doelstellingen niet gehaald zijn en er dus extra beleidsmaatregelen moeten worden genomen. Hoe is de stand van zaken met betrekking tot het gebied Vledder en Wapserveense Aa, waar vroeger waterpeilproblemen waren? Ook vraagt spreker naar eventuele problemen bij de financiering van het vrijwillig landinrichtingsplan voor het gebied rond Peize. Ten slotte stelt spreker ten aanzien van het Hunzegebied de volgende vragen: is er nog steeds sprake van een bottom up-benadering? Is er nog steeds sprake van een hoog ambitieniveau? Zit er nog voldoende snelheid in het proces?

De heer KUIPER vindt de beleidsnota een helder en goed leesbaar stuk. De uitspraak dat de oplossing van de problemen op het gebied van water niet meer vanuit het waterbeheer alleen kunnen komen, spreekt hem zeer aan. Nu de tijd begint te dringen, dient water als uitgangspunt van politiek handelen meer accent te krijgen. Spreker verwijst in dit verband naar de wateroverlast, de zeespiegelstijging en aan de andere kant ook naar de verdroging. Een synergetische benadering is van groot belang. Tijdens een conferentie in

Deventer is het idee geopperd om het voor boeren en andere landbeheerders fiscaal aantrekkelijk te maken om hun (schone) grond te gebruiken voor wateropslag. Wat vindt de gedeputeerde van deze suggestie?

Hoe denkt het college de verdrogingsreductiedoelstellingen te halen? Spreker kan zich erg goed vinden in de zinsnede in de beleidsnota dat bij de herziening van het POP duurzame ontwikkeling als rode draad zal fungeren. Het lijkt hem van belang dat de commissie wordt betrokken bij het monitoringsprogramma voor het POP, omdat het gevolgen kan hebben voor het provinciale beleid. Het is een prima zaak dat het provinciaal milieubeleid is gericht op het geven van meer verantwoordelijkheid aan de bedrijven bij de uitvoering van dat beleid. In dit verband brengt spreker het idee van een verplichte milieuaansprakelijkheidsverzekering naar voren. Die verplichting zou dan kunnen worden opgenomen in de provinciale verordening. Hij wijst er in dit verband op dat de vuurwerkcramp in Enschede misschien niet had plaatsgevonden als een verzekeringsmaatschappij had gecontroleerd of wel aan de voorwaarden was voldaan.

De heer DIJKSTRA stelt tot zijn voldoening vast dat het er met het landschap in Drenthe niet slecht voorstaat en dat de provincie terzake een bijzonder stimulerend beleid voert. In de beleidsnota staat dat particulieren en boeren door het Programma Beheer meer mogelijkheden hebben gekregen voor beheer van natuur- en landschapswaarden in zowel natuurgebieden als in het agrarisch gebied. Het lijkt hem dat de begroting daarmee niet geheel in overeenstemming is en hij pleit ervoor eruit te halen wat erin zit.

Mevrouw DURAN is op hoofdlijnen tevreden over het geschetste beleid. Soms zou zij meer resultaat wensen - verdrogingsproblematiek - en soms zou zij meer inzicht willen hebben in de resultaatmetingen. Zij oordeelt positief over de overheidsmarketing waarbij aan de hand van de bodembescherming als een soort pilot getracht wordt het gewenste gedrag van de burgers te omschrijven. Aldus kan meer inzicht worden verkregen in de resultaatmetingen. Bij het omschrijven van gewenst gedrag van burgers moet natuurlijk wel aanbodgestuurd worden gewerkt.

Spreekster dringt erop aan zo snel mogelijk met de toegezegde beleidsnota over flora en fauna te komen. In het beleidsplan worden ten aanzien van landschap en cultuurhistorie weinig concrete resultaten en actiepunten genoemd. Hoe gaat de provincie om met bijvoorbeeld de nota Belvédère, los van de landinrichtingsprojecten?

Mag ervan worden uitgegaan dat met versterking van de intensieve veehouderij ook wordt bedoeld een versterking op het terrein van diervriendelijkheid?

Spreekster zegt ten slotte prijs te stellen op een discussie in de commissie over ontwikkelingen op het terrein van de landgoederen.

De heer BAAS kan zich in grote lijnen vinden in de beleidsnota. Op pagina 19 staat dat de provincie niet ontkomt aan forse investeringen in de waterhuishouding, maar hij heeft die investeringen niet kunnen terugvinden in de begroting. De bestrijding van de verdroging dient een krachtige impuls te krijgen. Hij is enigszins teleurgesteld over de tot nu behaalde resultaten, al realiseert hij zich dat dit een proces van lange adem is. Spreker is blij met het voornemen van het college om een plan van aanpak voor duurzame ontwikkeling op te stellen, al was het maar omdat op die manier de verwarring over het begrip "duurzaamheid" kan worden verminderd. Nu de hergebruiksdoelstellingen niet zijn gehaald, bevreemdt het hem dat de begrotingspost op dit punt enigszins is verlaagd.

Spreker hecht ook veel waarde aan het gebiedsgericht milieubeleid. Hij is benieuwd naar de resultaten van het initiatief om tot meer-jarenafspraken te komen met co-financiers. In het jaarverslag 1999 over het gebiedsgericht milieubeleid staat dat er enkele financiële problemen zijn met betrekking tot het Eelder- en Peizerdiep? Kunnen extra provinciale middelen de kar weer aan het rijden krijgen?

Mevrouw KEMPE wil enkele opmerkingen maken over natuur en landschap en over agrarische zaken. Heeft het nieuwe sturingsmodel voor het gebiedsgerichte beleid erg veel consequenties voor de provinciale aansturing en programmering? Ook zij wil graag, onder andere naar aanleiding van verontruste commentaren in de pers, nader worden geïnformeerd over het Hunzeproject. Hoe gaat het in Drenthe met de EHS? Spreekster is eveneens verbaasd over de verschillende aantallen hectares in beleidsnota en beleidsbegroting. Hetzelfde geldt voor de eerste twee zinnen van de paragraaf over het

landbouwbeleid. Het lijkt haar dat de landbouw zelf niet zo positief zal oordelen. Op pagina 113 van de begroting staat dat het aandeel van de biologische landbouw moet worden verdubbeld van 1% naar 2%. Dat vindt zij nu niet bepaald spectaculair.

De heer POPKEN vindt de beleidsnota een goed leesbaar stuk. Graag hoort hij nader over het proces van privatisering van de muskusrattenbestrijding.

De heer VAN DER SCHOOT refereert aan de uitspraak in de beleidsnota dat maatschappelijke acceptatie van anti-verdrogingsprojecten een belangrijk aandachtspunt blijft. Betekent dit dat die acceptatie afkalft?

Schiet het huidige POP tekort als het gaat om duurzaamheid en energie? Er wordt gestreefd naar een gescheiden inzameling van huisvuil, terwijl de stad Groningen dat principe heeft losgelaten. Het lijkt spreker dat een eenduidige aanpak in Noord-Nederland gewenst is. Bij het treffen van geluidsisolerende maatregelen wordt alleen gelet op industrieel lawaai, maar welke instantie bekommert zich dan om verkeerslawaai? Hij vraagt zich af of het college voornemens is nieuw beleid te ontwikkelen ten aanzien van geluidhinder van vliegtuigen.

Het college zal begrijpen dat de zinsnede in het hoofdstuk Natuur en landschap "leren voor duurzaamheid is bedoeld om samen met direct betrokkenen te zoeken naar de meest duurzame oplossing voor ontwikkelingen" spreker zeer geruststelt!

Kan mevrouw Edelenbosch meedelen wat er tijdens de 11 vergaderingen van de Stuurgroep Nationaal Park Drentsche Aa is bereikt?

De heer DIJKS merkt op dat in het provinciaal handhavingsoverleg regelmatig wordt gesproken over de klachten met betrekking tot het zwerfafval. Dat afval wordt in het algemeen dusdanig rap opgeruimd dat de herkomst moeilijk te achterhalen is. Daarom is gevraagd met het opruimen iets minder voortvarend te werk te gaan, want het is van belang te weten of er wat het zwerfafval betreft verschillen zijn tussen diftar- en niet-diftar-gemeenten.

De door mevrouw Remmelts gemaakte opmerkingen over energieaspecten kunnen aan de orde komen bij de behandeling van de energienota. Uiteraard heeft het college wel een algemeen energiebeleid ontwikkeld.

De heer Zomer signaleerde uitvoeringsproblemen bij het project Duurzaam Drenthe. Spreker wijst erop dat nu sprake is van strikt gescheiden verantwoordelijkheden. Er kan thans naar tevredenheid worden gewerkt; de problemen die zich nog voordoen, hebben meer te maken met krapte op de arbeidsmarkt dan met het project zelf.

Het eindproduct van de klankbordgroep zal ook betrekking hebben op de perspectieven van de intensieve veehouderij. Daarop wordt in de beleidsnota gezinspeeld.

Hergebruik dient niet aflatend te worden gestimuleerd, want ook hier geldt weer dat het uiteindelijk tussen de oren moet komen te zitten. Over het feit dat de stad Groningen is afgestapt van het gescheiden inzamelen zijn stevige woorden gewisseld in het Afval Overleg Orgaan. Gelukkig heeft nog niemand het voorbeeld van Groningen gevolgd.

Het POP dateert alweer van najaar 1998 en het ligt voor de hand om dit belangrijke beleidsstuk aan te passen aan veranderde omstandigheden en inzichten.

De heer SWIERSTRA zegt dat er een spanningsveld is tussen verdrogingsproblematiek en de wateroverlast en dat het niet altijd even gemakkelijk is om die spanning op te lossen. Wat betreft de verdrogingsproblematiek is vandaag de dag het zoveel mogelijk water vasthouden het leidende principe. Wat dat betreft is de situatie in Drenthe vergeleken met de andere provincies redelijk rooskleurig, maar het is inderdaad een proces van lange adem. Het kost veel tijd om processen die gedurende een lange reeks van jaren in de fysieke ondergrond hebben plaatsgevonden in een andere richting te buigen. Spreker kan het bereikte percentage verdrogingsreductie thans niet exact aangeven; hij wijst erop dat er externe factoren in het geding zijn waarop de provincie weinig of geen invloed kan uitoefenen. Het voorbeeld van de neerslag en ontwikkelingen in aangrenzende gebieden is natuurlijk evident. Verder wijst hij in dit verband op de maatregelen rond de waterwinning in Terwisscha (Fryslân) met alle gevolgen van dien voor het project Vledder en Wapserveense Aa. Het overleg met Fryslân heeft nog maar enkele maanden geleden tot overeenstemming geleid. Komend jaar zal als onderdeel van de nationale verdrogingskaart de nieuwe verdrogingskaart verschijnen. Het streven blijft gericht op een verdrogingsreductie van 40% in 2010.

In de begroting staan geen investeringslasten in relatie tot bestrijding van de verdroging. Naar aanleiding van de bevindingen van de Com-missie waterbeheer 21ste eeuw en van de commissie-Leemhuis en ook naar aanleiding van de wateroverlast van de afgelopen jaren, dient nieuw beleid te worden geformuleerd dat pas de volgende jaren zichtbaar kan worden gemaakt. Ook is nog niet duidelijk welke instantie voor welk beleid - ook financieel gesproken - verantwoordelijk is. Moeten de waterschappen als eerstverantwoordelijke waterbeheerder de in belangrijke mate financiële lasten dragen of de nationale overheid als een bepaald deel van de waterproblematiek moet worden toegeschreven aan klimaatveranderingen? Er worden thans watergerelateerde projecten geformuleerd voor de volgende ICES-ronde (Interdepartementale Commissie Economische Structuurversterking) waarover het kabinet pas in 2002/2003 definitief zal beslissen.

De heer BAAS vraagt of rekening moet worden gehouden met hogere lasten voor de provincie na 2001.

De heer SWIERSTRA moet het antwoord op deze vraag schuldig blijven. De discussie over wie wat doet, is nog niet afgerond. Uitgangspunt van de Commissie Waterbeheer 21^e eeuw daarbij is in ieder geval dat er geen afwenteling op andere stroomgebieden mag plaatsvinden. In Drenthe is inmiddels de waterschapsstructuur gebaseerd op het uitgangspunt van de stroomgebieden, maar als in een stroomgebied de fysieke mogelijkheden zijn uitgeput en het water terechtkomt bij de burens, zal er toch een discussie moeten worden gevoerd over verdeling van de financiële lasten. Desgevraagd merkt spreker op dat verdere opschaling van de Drentse waterschappen niet in de rede ligt. Overigens zijn er ook nog provinciegrensoverschrijdende aspecten aan de orde.

Er wordt thans ook gesproken over de vraag of het zuiveringsbeheer niet moet worden losgekoppeld van het integraal waterbeheer en moet worden beschouwd als een industriële activiteit die onder verantwoordelijkheid van waterschappen of provincie "buiten de deur" wordt uitgevoerd. Als de markt voor het zuiveren van afvalwater van industriële niet-gebonden klanten vrij wordt, komt er capaciteit vrij in de

zuiveringsinstallaties. Als die installaties op enig moment zijn afgeschreven, kunnen ze worden afgestemd op het werkelijk aantal equivalenten van de gebonden klanten, terwijl de rest (onder overheidstoezicht) door de markt zelf wordt gezuiverd. In de huidige overgangssituatie moeten de waterschappen in bepaald opzicht concurreren met de vrije markt en hun tarieven voor de bedrijven verlagen, hetgeen inderdaad kan leiden tot een verhoging van de tarieven voor de burgers. Spreker wijst er nog op dat de zuiveringstechnieken aan ingrijpende innovaties onderhevig zijn.

Als men vindt dat het waterbeheer in overheidshanden moet blijven en dus niet bij geprivatiseerde nutsondernemingen, ligt het in de rede om de activiteiten van waterschappen, waterleidingsbedrijven en gemeenten zoveel mogelijk aan elkaar te koppelen. Het zal duidelijk zijn dat hieraan de nodige haken en ogen zitten. Het IPO komt eind dit jaar met de resultaten van een studie op dit punt. Het spreekt vanzelf dat ook intensief overleg wordt gevoerd met de buurprovincies.

Mevrouw REMMELTS vraagt wanneer provinciale staten in beeld komen in dit proces.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat dat formeel moet op het moment dat waterschapsreglementen en dergelijke worden gewijzigd, maar als er sprake is van een fundamentele provinciale beleidsinzet, zal de commissie uiteraard op de hoogte worden gebracht opdat er een inhoudelijke discussie kan worden gevoerd, bijvoorbeeld over de positie van de waterleidingmaatschappijen. Spreker merkt nog op dat de in het kader van het Plan van aanpak wateroverlast aangekondigde studies dit najaar worden afgerond. Ze zullen begin volgend jaar worden besproken met de waterschappen, die dan nieuwe besturen zullen hebben. Hij wil daarop niet vooruitlopen en dus ook niet ingaan op de suggestie van de heer Kuiper met betrekking tot het fiscaal aantrekkelijk maken van waterberging in tijden van piekafvoeren.

Waterconservering in het kader van de verdrogingsbestrijding kan haaks komen te staan op het beleid gericht op bestrijding van wateroverlast. Waar veel water is met het oog op de verdrogingsbestrijding kan geen water worden geborgen in tijden van wateroverlast. Drenthe ligt ook goed op koers als het gaat om de door de commissie-Leemhuis geadviseerde integrale benadering. Het is volstrekt duidelijk dat

daarbij verschillende belangen in het geding zijn en dat op enigerlei moment knopen moeten worden doorgesneden.

Het ligt in het voornemen om met de gemeenten te overleggen over de vraag wat hun waterplannen betekenen voor de huidige bestemmingsplannen. De vraag of alle bestemmingsplannen moeten worden gescreend op het wateraspect, is nog een landelijke discussie. Om bestemmingsplannen open te kunnen breken, is een ingrijpend wetgevingstraject nodig.

Mevrouw REMMELTS gaat er graag mee akkoord dat het wateraspect een leidende rol speelt in de ruimtelijke ordening, maar vraagt zich af waarom hierover in twee commissies moet worden gesproken.

De heer SWIERSTRA zegt dat dit een kwestie van de staten zelf is. Hij merkt nog op dat de manier waarop de watertoets wordt losgelaten op in voorbereiding zijnde bestemmingsplannen nog in ontwikkeling is. Een landelijke benadering ligt hierbij voor de hand, maar in Drenthe worden bestemmingsplannen al getoetst aan het POP waarin de waterhuishouding een van de sturende elementen is.

De kwaliteit van de muskusrattenbestrijding zal moeten worden verhoogd en die garantie zal moeten worden gegeven voordat deze taak wordt gedelegeerd aan de waterschappen. Een overdracht is wettelijk gezien niet mogelijk. Spreker verwacht dat nog dit jaar een principebesluit zal kunnen worden genomen.

Mevrouw EDELENBOSCH kan zich iets voorstellen bij de verzuchting van de heer Hornstra dat de structuur van stuurgroepen, gebiedsgroepen, projectgroepen enz. wel erg ondoorzichtig is. Er wordt thans gewerkt met grote gebiedsprojecten waartussen enige samenhang bestaat en die een integrale benadering en afstemming nodig maken. In de nieuwe SGB-regeling speelt de leefbaarheid een belangrijke rol, terwijl in het kader van LEADER de nadruk wordt gelegd op sociaal-economische ontwikkeling.

Wat betreft de vraag van de heer Hornstra of er sprake is van een verschuiving van landinrichting naar gebiedsgericht beleid merkt spreekster op dat landinrichtingsprojecten in gebieden zoveel mogelijk op elkaar worden afgestemd. De landelijke discussie over natuur en landschap is geschorst omdat de Tweede Kamer eerst wil

weten welke afspraken er precies zijn gemaakt in het verleden, onder andere voor landinrichting en grondaankopen, voordat zij een oordeel velt over de nieuwe ambities van de staatssecretaris waarvoor f 2 miljard is uitgetrokken. Spreekster hoopt dat er op korte termijn duidelijkheid zal worden gecreëerd en dat er dan vooruit kan worden gekeken. Het kan natuurlijk niet zo zijn dat de provincies worden geconfronteerd met de gevolgen van een "dubbele boekhouding" in die zin dat er met behulp van landinrichtingsgelden telkens weer ad-hoc-ploos-singen worden gefinancierd.

De heer HOLMAN vindt dat de situatie waarin het ambitieniveau niet spoort met het beschikbare budget niet langer kan blijven voortbestaan.

Mevrouw EDELENBOSCH beaamt dat. Zij wijst erop dat de laatste vier, vijf jaar de grondprijzen zijn verdubbeld. Het lijkt haar dat de staatssecretaris het probleem moet deponeren bij de minister van financiën, ook al omdat de Kamer geheel achter haar staat. Uitgangspunt van het provinciaal beleid is dat boeren die "regulier" willen blijven boeren daartoe ook in de gelegenheid worden gesteld. Dat hoeft niet te betekenen dat ze extra grond moeten krijgen, want innovatieve ontwikkelingen maken een intensievere bedrijfsvoering mogelijk zonder dat het milieu extra wordt belast. Daarnaast zijn er boeren die naast het boerenbedrijf iets anders gaan doen, bijvoorbeeld in de sfeer van de zorg of recreatie. De provincie wil die boeren graag houden, evenals de boeren die overschakelen op een biologische bedrijfsvoering. Oost-Europese of Canadese grootschaligheid is in ieder geval niet aan de orde in

Drenthe, ook al omdat de grond bijna onbetaalbaar is geworden. De provincie kan faciliteren en stimuleren, maar het is uiteraard de boer zelf die keuzen maakt voor de toekomst.

De heer SMIDT vraagt hoe de gedeputeerde de ergernissen op sommige plaatsen over het gebiedsgericht beleid interpreteert.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat soms wordt ingezien dat bepaalde afspraken zo rigide zijn dat ze moeten worden herzien. Wat betreft het Hunze-project is afgesproken dat na toedeling van de gronden de begrenzingsen worden vastgelegd. Nu is in het Hunze-gebied sprake van een hoge grondmobiliteit. De grondpot is meer dan vol, maar er kan geen grond worden toegewezen als

er geen begrenzingsen zijn want de provincie krijgt van het Rijk geen geld. Er moet dus even pas op de plaats worden gemaakt, maar de provincie vindt wel dat de problemen voor 1 november moeten worden opgelost. Dit kan geen jaren meer duren en desnoods moet de provincie dan maar met een voorstel komen om de begrenzingsen te regelen. Een ander punt is dat inmiddels 12 boeren verwickeld zijn in een kavelruil die op een oor na is gevild. Die worden momenteel opgehouden door de lopende discussie over een zogenaamde zone van 500 m langs de EHS, als uitvloeisel van de mest- en ammoniakwetgeving van VROM. Spreekster wijst er overigens nog op dat krantenberichten soms ook tot doel hebben om bepaalde partijen onder druk te zetten. De provincie zit de stuurgroep voor en de deelnemers waren daags voor het krantenbericht erg enthousiast over de eerste 3 kavelruilen. In november komen de eerste projecten uit de 4 deelgebiedscommissies. Een integrale benadering vergt in het algemeen meer voorbereidingstijd, maar niet gezegd kan worden dat het tempo eruit is. De komende maanden zullen flinke stappen vooruit kunnen worden gezet omdat partijen de pin op de neus hebben gekregen en tot een afronding moeten komen.

De heer HOLMAN heeft zich afgevraagd of het ambitieniveau in het Hunzegebied wel hoog genoeg is, ook al gebeurt er het nodige. Hij denkt in dit verband aan vergroting van het natuurgebied.

Mevrouw EDELENBOSCH heeft er moeite mee dat de heer Holman bij gebiedsgericht beleid voornamelijk denkt aan vergroting van natuurgebieden. Als voor het Hunzegebied geen integrale benadering was gekozen, had Het Drentse Landschap met behulp van geld van de postcodeloterij al veel meer grond aangekocht en was er wat de natuur betreft al veel meer gerealiseerd. Een integrale benadering focust echter ook op de leefbaarheid, de voorzieningen en de positie van de boeren in het gebied.

De heer HOLMAN heeft niet willen suggereren dat vergroting van natuurgebieden centraal staat in gebiedsgericht beleid, maar wil de vraag aan de orde stellen of in het gebied wel wordt bereikt wat wenselijk en nodig is. Het gaat nu wel heel erg moeizaam; wellicht moeten de ontwikkelingen in het gebied nog eens fundamenteel aan de orde worden gesteld.

Mevrouw EDELENBOSCH begrijpt die vraag en wijst erop dat de minister dat samen met het SNN oppakt. De commissie zal daarover zeker nog komen te spreken.

Ingaande op de vragen over het Programma Beheer merkt spreekster op dat er een nieuw gebiedsplan komt, dat echter in eerste instantie het overzetten van de begrenzingen plus enkele aanvullingen zal inhouden. Het is inderdaad een nogal bureaucratisch geheel.

Een deel van de EHS wordt in landinrichtingskader gerealiseerd. De provincie Drenthe ligt goed op koers met haar aankopen. Dat er relatief weinig in de beleidsnota staat over de landbouw betekent natuurlijk niet dat het college deze sector minder belangrijk vindt. Voor het einde van het jaar zal het overleg over de intensieve veehouderij worden afgerond. Omdat de bestaande intensieve veehouderij de nodige ruimte wordt geboden, is er geen ruimte voor nieuwe bedrijven. Het spreekt voor zich dat bij versterking van de intensieve veehouderij de geldende bepalingen met betrekking tot dierenwelzijn worden toegepast.

Spreekster is redelijk positief over de ontwikkelingen in het project Vledder en Wapserveense Aa, dat ook deel uitmaakt van het LEADER-gebied Zuidwest-Drenthe.

Het kavelruilproject in het gebied rond Peize is voorgedragen voor het landelijke voorbereidingsprogramma. Per 1 januari a.s. wordt de SGB van kracht waaruit de nodige financiële middelen kunnen worden verkregen, terwijl grondverwerving door de provincie kan worden voorgefinancierd. Het college zal er in ieder geval alles aan doen om ervoor te zorgen dat de financiering geen belemmering vormt voor het op schema realiseren van het project. Daarbij is overigens wel de nodige creativiteit vereist, nu voor kleine landinrichtingsprojecten niet altijd wordt gekozen voor een reguliere aanpak.

Aan het adres van de heer Dijkstra merkt spreekster op dat grondaankopen jarenlang het provinciale budget hebben belast en dat vorig jaar, toen de provincie wat geld over had, daarvoor een extra bedrag is vrijgemaakt.

Daardoor is de jaarlijkse last aanzienlijk verminderd; het betreft hier de aankoop van voornamelijk relatienotagebieden.

Zodra de AMvB's over de Flora- en Faunawet klaar zijn, zal de provinciale beleidsnota hierover na bespreking in het college aan de commissie worden voorgelegd.

Het college is erg gefocust op landschapschoon en cultuurhistorie. Samen met het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer zal van het Hunzegebied een zogenaamde identiteitsbeschrijving worden gemaakt. Het gebied De Reest is voorgedragen als Belvédèregebied. De eerste projecten worden binnenkort door het college beoordeeld en doorgestuurd.

Het POP is volstrekt duidelijk over het beleid ten aanzien van landgoederen en dat maakt vooralsnog een nieuwe discussie niet nodig. Er zijn 3 initiatieven in uitvoering, terwijl er nog een 10-tal concepten op de plank ligt.

De vraag van de heer Baas over eventuele financiële problemen bij het Eelder- en Peizerdiep zal schriftelijk worden beantwoord.*

Spreekster zegt veel te verwachten van het nieuwe besturingsmodel dat kan worden beschouwd als een afronding van de decentralisatieafspraken. De provincie krijgt dan echt de regierol, terwijl het Rijk de hoofdlijnen aangeeft.

Het ambitieniveau van de provincie met betrekking tot de biologische landbouw is inderdaad vrij hoog: 10% in 2003. Het verdient wellicht aanbeveling hierover nog eens met de commissie van gedachten te wisselen.

De vele vergaderingen van de Adviescommissie Nationaal Park Drentse Aa hebben geresulteerd in een advies aan de staatssecretaris over de vormgeving van het beek- en esdorpenlandschap in dat gebied. Er zal een beheers- en inrichtingsplan worden opgesteld waarna met een aantal projecten zal worden gestart.

* In het gebied het Eelder- en Peizerdiep waren de Regeling voor de waardevolle cultuurlandschappen (WCL) en de Bijdrageregeling gebiedsgericht milieubeleid (BGM) de belangrijkste aanjagende geldbronnen om projecten te financieren. Deze geldstromen raakten echter opgedroogd, zodat er geen redenen meer aanwezig waren om de themagroepen bijeen te roepen. Deze themagroepen zijn in het leven geroepen om van onderop uit het gebied projecten te genereren. Inmiddels wordt in het gebied reeds anderhalf jaar gewacht op de opvolger van de voornoemde rijksregelingen: de Stimuleringsregeling gebiedsgericht beleid (SGB). Dit laatste geldt overigens ook voor andere gebieden in Drenthe. Inmiddels is via de oude BGM en WCL procesgeld gevonden om bestaande processen in gebieden te continueren en nieuwe op te starten.

De VOORZITTER stelt vast dat dit statenstuk afdoende is bediscussieerd.

12. Statenstuk 808, Energiebesparing en duurzame energie.

De heer SLUITER dringt erop aan de stimulerende functie van de provincie goed zichtbaar te maken. Verder zou hij het op prijs stellen als ook de provinciale organisatie met zonneboilers gaat werken.

Mevrouw REMMELTS wil graag weten welke criteria zijn gehanteerd bij het kiezen van de projecten. De "Energieverkenning Drenthe", die spreekster een paar dagen geleden heeft ontvangen en die zij dus nog niet goed heeft kunnen doornemen, meldt dat de terugdringing van CO₂ in de provincie Drenthe bijna geheel wordt gerealiseerd door energie uit biomassa en wind-

energie en dat in Drenthe met alle bronnen - met uitzondering van biomassa - een inhaalslag moet worden gemaakt. Zij gaat er dan ook van uit dat de projecten worden geselecteerd aan hand van de andere bronnen en niet in de eerste plaats de biomassa.

Spreekster vraagt zich af of een decentrale benadering niet duur is en hoe zal worden omgegaan met de eisen die aan de VAM worden gesteld.

Waarom maakt het provinciehuis geen gebruik van de aquifers-optie? Wat betreft het energieneutraal bouwen vraagt zij of het bouwbesluit niet beter kan worden ingezet om energiereductie te realiseren.

Spreekster stemt al met al in met het statenstuk, maar vraagt zich af of de aangekondigde projecten voor Drenthe het meeste rendement opleveren.

De heer BAAS geeft graag zijn steun aan het statenstuk. Hij vindt het uitstekende projecten.

De heer POPKEN sluit zich daarbij aan en voegt hieraan toe dat het provinciehuis op dit punt een goede voorbeeldfunctie kan hebben.

De heer KUIPER voelt zich aangesproken door de functiecombinaties, zoals verwoord op pagina 1 van de toelichting. Het toepassen van die combinaties zou met name ook moeten plaatsvinden op de bedrijventerreinen opdat uiteindelijk de energievormen onafhankelijk van de fossiele grondstoffen kunnen worden gebruikt.

Op korte termijn zou de mogelijkheid van warmtepompen in combinatie met warmteopslag in de bodem moeten worden onderzocht, niet alleen in woningen maar ook in bedrijven. Energieneutraal bouwen is een goede zaak, maar ook zou door middel van infraroodfotografie eens moeten worden nagegaan waar precies de energielekken zitten in bestaande bouw. Aan die actie zou dan in overleg met gemeenten en woningbouwcorporaties een vervolg moeten worden gegeven.

Verder wil spreker graag dat de mogelijkheid wordt onderzocht of het provinciehuis kan worden aangesloten op groene-stroomvoorzieningen.

De heer HORNSTRA gaat akkoord met het voorstel. Hij vraagt of bij de bepaling van het rendement van biomassaenergie ook de activiteiten van composteerbedrijven worden betrokken.

De heer VAN DER SCHOOT vindt het een prima voorstel. Hij vindt het dermate belangrijk dat niet alleen als er sprake is van een voorbeeldfunctie met de staten moet worden gecommuniceerd.

De heer DIJKS merkt op dat de projecten rechtstreeks voortvloeien uit het bestuursprogramma waarin staat dat energiebesparing en duurzame energie hoge prioriteit hebben. Het provinciehuis kan natuurlijk in velerlei opzicht een voorbeeldfunctie vervullen, maar ook elders in Drenthe kan natuurlijk vorm en inhoud worden gegeven aan een voorbeeldfunctie. Zo is er sprake van een erg interessant project met betrekking tot de toepassing van duurzame energie op bestaande bedrijventerreinen. Het hebben van een voorbeeldfunctie is niet iets exclusiefs voor het provinciehuis.

Mevrouw REMMELTS kan zich hierin vinden, maar wijst erop dat in het stuk zelf het provinciehuis, de gemeentehuizen en dergelijke worden genoemd.

De heer DIJKS zegt dat het en-en is. Het stimuleren van een bepaalde ontwikkeling mag niet betekenen dat andere ontwikkelingen worden belemmerd. Vandaar ook het onderzoek waarbij de hoeveelheden en classificatie van biomassastromen in Drenthe in beeld worden gebracht. Het moet immers duidelijk zijn dat een

en ander bijdraagt aan het realiseren van de Drentse milieudoelstellingen.
Het voorstel van de heer Kuiper om met behulp van infraroodfotografie energielekken op te sporen kan alleen worden toegepast op bestaande bouw. Het doet spreker deugd dat de woningbouwcorporaties het duurzaamheidsprincipe ook toepassen bij de renovatie van de bestaande woningvoorraad. Infraroodopnames zouden precies laten zien welke huizen er zijn gebouwd na 1970. Aan het adres van mevrouw Remmelts merkt hij nog op dat het bouwbesluit niet ver genoeg gaat, omdat daarin niet wordt gerept van zonnepanelen en dergelijke.

De VOORZITTER stelt vast dat het stuk de A-status behoudt.

13. Statenuk 797, Uitvoeringskosten provinciaal programma Plattelandsontwikkelingsplan (PLOP) Nederland

De heer SMIDT vraagt zich af of de discussie met het Ministerie van LNV ertoe heeft geleid dat de Bestuurscommissie Landelijk Gebied mag beslissen over de voorgedragen projecten in het Noorden.

Mevrouw DURAN vraagt hoeveel kosten gemoeid zijn met het Regiebureau.

De heer HOLMAN staat positief tegenover het voorstel, maar vraagt nog wel even naar de relatie met andere provinciale plannen. Gaat werkelijk gebeuren wat de provincie belangrijk vindt?

De heer DIJKSTRA vindt het een prima voorstel dat wat hem betreft een A-stuk kan blijven.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat de heer Smidt doelt op het stimuleringskader met een innovatie- en een verspreidingsdeel. Het ziet ernaar uit dat de provincie de discussie met het LNV zal verliezen over de vraag wie bepaalt waarop het pilotproject van f 2,5 miljoen betrekking zal hebben. Het ligt niet voor de hand om als provincie te zeggen niet mee te willen doen met het project.

Uiteindelijk is Drenthe goed uit de stevige onderhandelingen gekomen. Spreekster is ervan overtuigd dat het SNN over een goede uitvoeringsorganisatie beschikt. Er zijn afspraken gemaakt tussen het SNN en de Dienst Landelijk

Gebied om dubbel werk te voorkomen. Het Regiebureau is het secretariaat van het Comité van Toezicht dat uiteraard niet de projecten opnieuw gaat beoordelen, maar dat ervoor zorgt dat Nederland in totaal voldoet aan de verplichtingen jegens Brussel.

De VOORZITTER stelt vast dat dit stuk de A-status houdt.

14. Statenuk 806, Stimulering biologische landbouw; project Biom

De heer POPKEN vraagt of veehouderijen die willen omschakelen buiten de boot vallen.

De heer HOLMAN oordeelt positief over het voorstel, maar vindt wel dat er relatief veel geld wordt uitgetrokken voor een kleine groep. Ook dit project heeft betrekking op de productiekant, terwijl het toch de bedoeling is dat de afzetkant wordt gestimuleerd. Als de productie de vraag overstijgt, dalen binnen no time de prijzen met alle gevolgen van dien voor de boeren. Ten slotte wijst spreker erop dat het overgrote deel van de landbouw in Drenthe reguliere landbouw is waar nog veel meer milieuwinst is te boeken.

Mevrouw KEMPE stemt in met het statenuk. Is Drenthe evenals Overijssel tevreden en wat houdt de verlegging van de accenten precies in? Ook vraagt zij waarom het project in Drenthe en Overijssel niet kan worden meegefinancierd uit EZ-Kompasgelden.

Mevrouw DURAN kan zich vinden in de opmerking van de heer Holman over stimulering van de afzetkant. Hoe komt het dat de omschakeling van de akkerbouw in Drenthe zo langzaam verloopt?

De heer SMIDT kan zich in grote lijnen aansluiten bij de woorden van de heer Holman. Hij kan zich vinden in het stuk, maar vraagt zich wel af waarom samenwerking met Overijssel opeens zoveel moet kosten nu het project niet kan worden meegefinancierd uit EZ-Kompasgelden.

De heer HORNSTRA sluit zich aan bij de reeds gestelde vragen. Aan het adres van de heer Holman merkt hij op dat biologische producten nu al te duur zijn, zeker voor mensen met een smalle beurs. Aan de andere kant kan worden geconstateerd dat mensen in het algemeen weinig prijsbewust zijn. Albert Heijn speelt daarop in en

gaat zich steeds meer concentreren op producten waarbij geen gewasbeschermingsmiddelen zijn gebruikt.

Spreeker heeft geen moeite met het voorstel, maar is eveneens de mening toegedaan dat in de toekomst meer naar de vraagkant moet worden gekeken. Als er een goede boterham aan te verdienen is, zullen de boeren er graag aan meedoen.

De heer KUIPER brengt wederom de voorbeeldfunctie van de provincie ter sprake. In het stuk staat dat de omschakeling van akkerbouwbedrijven naar biologische landbouw in Drenthe stagneert. Kan de gedeputeerde verklaren waarom het in het buitenland beter gaat?

In Engeland loopt bijvoorbeeld de productie van biologische suiker erg goed en dat is natuurlijk een interessante ontwikkeling omdat suikerbieten bulkproducten zijn.

De heer HOLMAN wijst de heer Kuiper erop dat de geschiedenisboeken uitwijzen dat Drenthe een geschiedenis van armoede kent. Verder stelt hij voor om als alternatieve statenexcursie eens een weekje onkruid te gaan wieden op een biologisch bedrijf in Drenthe. Dan krijgt heer Kuiper vanzelf een antwoord op zijn vraag.

Ook mevrouw EDELENBOSCH is van mening dat vooral de vraag moet worden gestimuleerd door middel van voorlichting en andere activiteiten. Aan het adres van de heer Popken merkt zij op dat het project is bedoeld voor de akkerbouw. De provincie laat veehouders die willen omschakelen echter niet in de kou staan. In tegenstelling tot de akkerbouwsector loopt dit goed. Het is volstrekt duidelijk dat uiteindelijk de boeren het zelf moeten doen.

Het is inderdaad veel geld voor een relatief kleine groep, maar er moet nu eenmaal ergens een begin worden gemaakt. Elke grondsoort vergt een eigen onderzoek, hetgeen het project ook duur maakt. De provincie vindt dat nu het signaal moet worden afgegeven dat het project door kan gaan, maar zal nog wel de mogelijkheden onderzoeken van meefinanciering uit EZ-Kompasgelden. Overijssel zal daarop geen beroep kunnen doen omdat deze provincie geen deel uitmaakt van het Kompas.

Ten slotte wijst spreekster erop dat er binnenkort biologische boerenmarkten worden gehouden in Assen, Emmen en Hoogeveen.

De VOORZITTER stelt vast dat ook dit statenstuk de A-status behoudt.

15. Sluiting

De VOORZITTER sluit de vergadering om 12.53 uur.

TOEZEGGING

gedaan in de vergadering van de Statencommissie Milieu, Water en Groen, gehouden op 16 oktober 2000 in het provinciehuis te Assen.

Pagina

- 3 Spreker zegt toe de commissie met een zekere regelmaat op de hoogte te zullen houden van de ontwikkelingen op het gebied van de riooloverstorten.